EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

16. detsember 2008 *

Kohtuasjas C-73/07,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Korkein hallinto-oikeuse (Soome) 8. veebruari 2007. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 12. veebruaril 2007, menetluses

Tietosuojavaltuutettu

versus

Satakunnan Markkinapörssi Oy,

Satamedia Oy,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts ja A. Ó Caoimh, kohtunikud P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet, J. Klučka, U. Lõhmus ja E. Levits (ettekandja),

* Kohtumenetluse keel: soome.

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 12. veebruari 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Satakunnan Markkinapörssi Oy ja Satamedia Oy, esindaja: *lakimies* P. Vainio,

– Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski,

– Eesti valitsus, esindaja: L. Uibo,

– Portugali valitsus, esindajad: L. I. Fernandes ja C. Vieira Guerra,

– Rootsi valitsus, esindajad: A. Falk ja K. Petkovska,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: C. Docksey ja P. Aalto,

olles 8. mai 2008. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355; edaspidi „direktiiv") tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud tietosuojavaltuutettu (andmekaitseinspektor) ja tietosuojalautakunta (andmekaitsekomisjon) vahelise kohtuvaidluse raames, mis puudutab isikuandmete töötlemistoiminguid, mida teevad äriühingud Satakunnan Markkinapörssi Oy (edaspidi „Markkinapörssi") ja Satamedia Oy (edaspidi „Satamedia").

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

3 Nagu nähtub direktiivi artikli 1 lõikest 1, on direktiivi eesmärk kaitsta isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi ning eelkõige nende õigust eraelu puutumatusele.

4 Direktiivi artikli 1 lõige 2 sätestab:

„Liikmesriigid ei piira ega keela isikuandmete vaba liikumist liikmesriikide vahel põhjustel, mis on seotud lõikes 1 sätestatud kaitsega."

5 Artikkel 2 „Mõisted” sätestab:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *isikuandmed* – igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku (edaspidi „andmesubjekt”) kohta. Tuvastatav isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt tuvastada, eelkõige isikukoodi põhjal või ühe või mitme tema füüsilisele, füsioloogilisele, vaimsele, majanduslikule, kultuurilisele või sotsiaalsele identsusele omase joone põhjal;

b) *isikuandmete töötlemine* (edaspidi „töötlemine”) – iga isikuandmetega tehtav toiming või toimingute kogum, olenemata sellest, kas see on automatiseeritud või mitte, näiteks kogumine, salvestamine, korrastamine, säilitamine, kohandamine või muutmine, väljavõtete tegemine, päringu teostamine, kasutamine, üleandmine, levitamine või muul moel avaldamine, ühitamine või ühendamine, sulgemine, kustutamine või hävitamine;

c) *isikuandmete kataloog* (edaspidi „kataloog”) – kõik isikuandmete korrastatud kogumid, millest võib andmeid saada teatavate kriteeriumide põhjal, olenemata sellest, kas kõnealune andmete kogum on tsentraliseeritud, detsentraliseeritud või funktsionaalsetel või geograafilistel põhimõtetel hajutatud;

[…]”

6 Direktiivi artikkel 3 määratleb direktiivi kohaldamisala järgmiselt:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse isikuandmete täielikult või osaliselt automatiseeritud töötlemise suhtes ja isikuandmete automatiseerimata töötlemise suhtes, kui kõnealused isikuandmed kuuluvad kataloogi või kui nad kavatsetakse hiljem sellesse kanda.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata isikuandmete töötlemise suhtes:

– kui see toimub sellise tegevuse käigus, mis jääb väljapoole ühenduse õigust, nagu näiteks Euroopa Liidu lepingu V ja VI jaotises osutatud tegevused, ja igal juhul sellise töötlemise suhtes, mis on seotud avaliku korra, riigikaitse, riigi julgeoleku (sealhulgas riigi majanduslik heaolu, kui töötlemine on seotud riigi julgeoleku küsimustega) ja riigi toimingutega kriminaalõiguse valdkonnas,

– kui seda teeb füüsiline isik isiklikel või kodustel eesmärkidel.”

7 Isikuandmete kaitse ja sõnavabaduse vahelist suhet reguleerib direktiivi artikkel 9 „Isikuandmete töötlemine ja sõnavabadus” järgmiselt:

„Kui isikuandmeid töödeldakse ainult ajakirjanduse jaoks või kirjandusliku või kunstilise eneseväljenduse huvides, sätestavad liikmesriigid erandid või kõrvalekalded käesoleva peatüki, IV peatüki ja VI peatüki sätetest ainult siis, kui see on vajalik selleks, et viia omavahel vastavusse eraelu puutumatuse õigus ja sõnavabadust reguleerivad eeskirjad.”

8 Selles osas on direktiivi põhjendus 37 sõnastatud järgmiselt:

„(37) kui isikuandmeid töödeldakse ajakirjanduse jaoks või kirjandusliku või kunstilise eneseväljenduse huvides, eelkõige audiovisuaalsektoris, tuleks teha erand käesoleva direktiivi teatavate sätete nõuetest, kuivõrd see on vajalik selleks, et viia vastavusse üksikisikute põhiõigused ja sõnavabadus, eelkõige Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikliga 10 tagatud õigus saada ja jagada teavet; seetõttu peaksid liikmesriigid kehtestama põhiõiguste tasakaalustatuseks vajalikud erandid ja vabastused, mis puudutavad üldmeetmeid andmete töötlemise seaduslikkuse kohta, meetmeid andmete kolmandatesse riikidesse edastamise kohta ja järelevalveasutuse volitusi; liikmesriigid ei tohiks siiski kehtestada erandeid töötlemise turvalisuse tagamiseks mõeldud meetmetest; vähemalt kõnealuse sektori eest vastutaval järelevalveasutusel peaksid olema teatavad tagantjärele volitused, nt avaldada korralisi aruandeid või suunata küsimused õigusasutustele.”

9 Direktiivi artikkel 13 „Erandid ja piirangud” sätestab:

„1. Liikmesriigid võivad artikli 6 lõikes 1, artiklis 10, artikli 11 lõikes 1 ja artiklites 12 ja 21 sätestatud kohustuste ja õiguste ulatuse piiramiseks võtta vastu õigusakte, kui sellised piirangud on vajalikud, et kindlustada:

a) riigi julgeolek

[…]”

10 Direktiivi artikkel 17 „Töötlemise turvalisus” sätestab:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et vastutav töötleja peab rakendama vajalikke tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid kaitsmaks isikuandmeid juhusliku või ebaseadusliku hävitamise või juhusliku kaotsimineku, muutmise, ebaseadusliku avalikustamise või juurdepääsu eest, eelkõige juhul, kui töötlemine hõlmab andmete edastamist võrgu kaudu, ning igasuguse muu võimaliku ebaseadusliku töötlemise eest.

Võttes arvesse tehnika taset ja selliste meetmete elluviimise kulusid, peavad kõnealused meetmed tagama töötlemise ja kaitstavate andmete laadiga kaasnevale ohule vastava turvalisuse taseme.

2. Liikmesriigid sätestavad, et kui töötlemine toimub vastutava töötleja nimel, peab vastutav töötleja valima volitatud töötleja, kes esitab piisavad tagatised tehniliste turvameetmete ja töötlemist reguleerivate korralduslike meetmete kohta, ning kindlustama nimetatud meetmete järgimise.

[…]”

Siseriiklik õigus

11 11. juuni 1999. aasta perustuslaki (731/1999) (põhiseadus) § 10 lõige 1 sätestab:

„Igaühe eraelu puutumatus, au kaitse ja kodu puutumatus on tagatud. Isikuandmete kaitse on täpsemalt seadusega sätestatud.”

12 Põhiseaduse § 12 sätestab:

„Igaühel on sõnavabadus. Sõnavabadus kätkeb endas õigust väljendada, avalikustada ja saada ilma eelnevate piiranguteta teavet, arvamusi ja teisi sõnumeid. Täpsemad sätted sõnavabaduse teostamise kohta kehtestatakse seadusega. […]

Ametiasutuste valduses olevad dokumendid ja teised salvestised on avalikud, kui nende avalikustamine ei ole mõjuvatest põhjustest tulenevalt spetsiaalselt seadusega piiratud. Igaühel on õigus avalikest dokumentidest ja salvestistest teavet saada."

13 22. aprilli 1999. aasta henkilötietolaki (523/1999) (isikuandmete seadus), millega võeti direktiiv üle siseriiklikusse õigusesse, kohaldub niisuguste isikuandmete töötlemise suhtes (§ 2 lõige 1), välja arvatud isikuandmete kataloogide suhtes, mis sisaldavad üksnes massiteabevahendites avaldatud materjale kui selliseid (§ 2 lõige 4). Isikuandmete töötlemisel toimetamise, kirjandusliku või kunstilise eneseväljenduse huvides kohaldatakse seadust vaid osaliselt (§ 2 lõige 5).

14 Isikuandmete seaduse § 32 näeb ette, et vastutav töötleja peab võtma vajalikud tehnilised ja organisatsioonilised meetmed kaitsmaks isikuandmeid ebaseadusliku juurdepääsu, juhusliku või õigusvastase hävitamise, muutmise, edasiandmise, üleandmise või muu ebaseadusliku töötlemise eest.

15 21. mai 1999. aasta laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) (ametiasustuste toimingute avalikkuse seadus) reguleerib samuti juurdepääsu teabele.

16 Vastavalt ametiasutuste toimingute avalikkuse seaduse § 1 lõikele 1 on selles seaduses nimetatud dokumendid üldreeglina avalikud.

17 Nimetatud seaduse § 9 näeb ette, et igaühel on õigus tutvuda ametiasutuste avalike dokumentidega.

18 Sama seaduse § 16 lõige 1 sätestab niisuguse dokumendiga tutvumise korra. See säte näeb ette, et ametiasutused annavad teavet dokumendi sisu kohta suuliselt, annavad dokumendi kasutamiseks ametiruumides, kus sellega on võimalik tutvuda ja väljakirjutusi teha või seda kuulata, või siis annavad dokumendist koopia või väljatrüki.

19 Selle paragrahvi lõige 3 sätestab ametiasutuste isikuandmete kataloogist andmete edastamise tingimused:

„Kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti, võib ametiasutuse isikuandmete kataloogist isikuandmeid edastada koopia või väljatrüki vormis või elektroonilises vormis, kui andmete saaja on isikuandmete kaitset reguleerivate sätete kohaselt isikuandmete salvestamiseks ja kasutamiseks õigustatud. Otseturunduse ja arvamusküsitluste ning turu-uuringute jaoks võib isikuandmeid edastada üksnes siis, kui see on spetsiaalselt ette nähtud või kui puudutatud isik on andnud selleks oma nõusoleku."

20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et 30. detsembri 1999. aasta laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta (1346/1999) (maksuandmete avalikkuse ja konfidentsiaalsuse seadus) on isikuandmete seaduse ja ametiasutuste toimingute avalikkuse seaduse suhtes eriseadus.

21 Selle seaduse § 2 kohaselt kohaldatakse maksudokumentide ja maksuandmete suhtes ametiasutuste toimingute avalikkuse seaduse ja isikuandmete seaduse sätteid, kui seadustes ei ole sätestatud teisiti.

22 Sama seaduse § 3 sätestab:

„Maksuandmed on avalikud käesolevas seaduses ette nähtud korras.

Igaühel on õigus tutvuda maksuasutuste käsutuses olevate avalike maksudokumentidega ametiasutuste toimingute avalikkuse seaduses ette nähtud korras, välja arvatud selles seaduses nimetatud erandite korral."

23 Nimetatud seaduse § 5 lõike 1 kohaselt on iga-aastase tulumaksu maksmise puhul maksukohustuslase nimi, tema sünniaeg ning tema koduvald avalikud maksuandmed. Lisaks on avalikud ka järgmised andmed:

„1) maksustatav palgatulu (riiklik maks);

2) maksustatav kapitalitulu ja vara (riiklik maks);

3) maksustatav tulu (kohalik maks);

4) tulu- ja kapitalimaks, kohalik maks ning määratud maksude ja lõivude kogusumma.

[…]”

24 Eraelu kahjustava teabe avalikustamise eest karistatakse rikoslaki [karistusseadustik seadusest 531/2000 tulenevas redaktsioonis] peatüki 24 § 8 alusel. Karistatav on paljudele isikutele massiteabevahendi või muu vahendi kaudu teise isiku eraelu puudutava teabe, vihjete või piltide levitamine tingimustel, mis võivad asjassepuutuvale isikule põhjustada kahju või kannatusi või teda diskrediteerida.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

25 Juba palju aastaid kogub Markkinapörssi Soome maksuasutustes kättesaadavaid avalikke andmeid, et avaldada igal aastal neist andmetest väljavõtteid ajalehe Veropörssi kohalikes väljaannetes.

26 Neis väljaannetes sisalduvad andmed hõlmavad umbes 1,2 miljoni niisuguse füüsilise isiku ees- ja perekonnanime, kelle tulu ületab teatavaid piire, samuti nende kapitali- ja palgatulu ja teavet nende vara maksustamise kohta 100-eurose täpsusega. Need andmed avaldatakse tähestiku järjekorras tulugruppide lõikes piirkondliku loeteluna.

27 Eelotsusetaotluse sõnul märgib Markkinapörssi, et isikuandmeid on võimalik taotluse alusel ajalehest Veropörssi eemaldada, ilma et sellega kaasneksid kulud.

28 Kuigi ajalehes on ka artikleid, kokkuvõtteid ja kuulutusi, on selle peamine eesmärk avaldada isikutega seotud maksuandmeid.

29 Markkinapörssi andis Veropörssis avaldatud isikuandmed CD-ROM-il edasi samadele aktsionäridele kuuluvale Satamediale eesmärgiga neid tekstisõnumiteenuse kaudu levitada. Selleks allkirjastasid need kaks äriühingut kokkuleppe mobiiltelefoniäriühinguga, kes teostab Satamedia nimel tekstisõnumiteenust, mis võimaldab mobiiltelefoni kasutajatel saada oma telefonile umbes 2-eurose tasu eest Veropörssis avaldatud teavet. Taotluse alusel eemaldatakse isikuandmed sellest teenusest.

30 Tietosuojavaltuutettu ja tietosuojalautakunta – andmekaitse eest vastutavad Soome asutused – kontrollivad isikuandmete töötlemist ja neil on isikuandmete seaduses ette nähtud tingimustel otsustuspädevus.

31 Kaebuste põhjal, mille eraõiguslikud isikud eraelu puutumatuse rikkumise kohta esitasid, palus Markkinapörssi ja Satamedia tegevuse uurimise eest vastutav tietosuojavaltuutettu 10. märtsil 2004 tietosuojalautakuntal keelata Markkinapörssil ja Satamedial jätkata tegevust, mis puudutab vaatlusalust isikuandmete töötlemist.

32 Kuna tietosuojalautakunta jättis selle taotluse rahuldamata, esitas tietosuojavaltuutettu kaebuse Helsingin hallinto-oikeusele (Helsingi halduskohus), kes kaebuse samuti rahuldamata jättis. Tietosuojavaltuutettu esitas seejärel apellatsioonkaebuse Korkein hallinto-oikeusele.

33 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõi esile, et tietosuojavaltuutettu apellatsioonkaebus ei puuduta teabe edasiandmist Soome ametiasutuste poolt. Ta täpsustas samuti, et kahtluse alla ei ole seatud kõnealuste maksuandmete avalikkust. Seevastu on tal kahtlusi nende andmete hilisema töötlemise osas.

34 Neil tingimustel otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi […] artikli 3 lõikes 1 sätestatud „isikuandmete töötlemiseks” tuleb lugeda toiminguid, kui andmed füüsiliste isikute palgatulu, kapitalitulu, samuti vara kohta:

a) kogutakse maksuasutuste avalikest dokumentidest ja neid töödeldakse avaldamise eesmärgil,

b) avaldatakse trükistes tähestiku järjekorras tulugruppide lõikes laiaulatuslike piirkondlike loeteludena,

c) antakse CD-ROM-il edasi kasutamiseks äritegevuse eesmärgil,

d) töödeldakse tekstisõnumiteenuse osutamise käigus nii, et mobiiltelefoni kasutajad võivad isiku nime ja elukoha teatamisel ja konkreetsele numbrile tekstisõnumi saatmisel saada tekstisõnumiga vastuse selle isiku palga- ja kapitalitulu, samuti vara kohta?

2. Kas direktiivi […] tuleb tõlgendada nii, et eespool punktides a–d nimetatud erinevaid tegevusi võib lugeda direktiivi artikli 9 mõttes „isikuandmete töötlemiseks üksnes ajakirjanduse jaoks", kui võtta arvesse, et andmed üle miljoni maksukohustuslase kohta on kogutud andmete alusel, mis on avalikud vastavalt siseriiklikele avalikku teavet reguleerivatele õigusnormidele? Kas küsimuse hindamisel on tähtsust sellel, et toimingu peamine eesmärk on nimetatud andmete avaldamine?

3. Kas direktiivi […] artiklit 17 koosmõjus direktiivi põhimõtete ja eesmärkidega tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus ajakirjanduse jaoks kogutud andmete avaldamine ja edasiandmine äritegevuse eesmärgil?

4. Kas direktiivi […] võib tõlgendada nii, et selle kohaldamisalast jäävad täielikult välja sellised isikuandmete kataloogid, mis sisaldavad üksnes massiteabevahendites avaldatud materjale kui selliseid?"

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

35 Tuleb tõdeda, et selles küsimuses nimetatud andmed, mis puudutavad teatavate niisuguste füüsiliste isikute ees- ja perekonnanime, kelle tulu ületab teatava piiri, ning eelkõige nende kapitali- ja palgatulu 100-eurose täpsusega, on isikuandmed direktiivi artikli 2 punkti a tähenduses, kuna tegemist on „teabega tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta" (vt ka 20. mai 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-465/00, C-138/01 ja C-139/01: Österreichischer Rundfunk jt, EKL 2003, lk I-4989, punkt 64).

36 Seejärel piisab, kui nentida, et direktiivi artikli 2 punktis b sisalduvast määratlusest nähtub selgelt, et selles küsimuses nimetatud toimingud kuuluvad mõiste „isikuandmete töötlemine" alla direktiivi selle sätte tähenduses.

37 Järelikult tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et toiminguid, mille puhul andmed füüsiliste isikute palgatulu, kapitalitulu, samuti vara kohta:

– kogutakse maksuasutuste avalikest dokumentidest ja neid töödeldakse avaldamise eesmärgil,

– avaldatakse trükistes tähestiku järjekorras tulugruppide lõikes laiaulatuslike piirkondlike loeteludena,

– antakse CD-ROM-il edasi kasutamiseks äritegevuse eesmärgil,

– töödeldakse tekstisõnumiteenuse osutamise käigus nii, et mobiiltelefoni kasutajad võivad isiku nime ja elukoha teatamisel ja konkreetsele numbrile tekstisõnumi saatmisel saada tekstisõnumiga vastuse selle isiku palgatulu ja kapitalitulu, samuti vara kohta,

tuleb lugeda „isikuandmete töötlemiseks” selle sätte tähenduses.

Neljas küsimus

38 Neljandas küsimuses, mida tuleb analüüsida teisena, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt seda, kas niisugused isikuandmete töötlemise toimingud, nagu on nimetatud esimese küsimuse punktides c ja d ja mis puudutavad selliseid isikuandmete katalooge, mis sisaldavad üksnes massiteabevahendites avaldatud materjale kui selliseid, kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse.

39 Vastavalt direktiivi artikli 3 lõikele 2 ei kohaldata direktiivi isikuandmete töötlemise suhtes kahel juhul.

40 Esimene neist puudutab isikuandmete töötlemist, kui see toimub sellise tegevuse käigus, mis jääb väljapoole ühenduse õigust, nagu Euroopa Liidu lepingu V ja VI jaotises osutatud tegevused, ja igal juhul sellise töötlemise suhtes, mis on seotud avaliku korra, riigikaitse, riigi julgeoleku (sealhulgas riigi majanduslik heaolu, kui töötlemine on seotud riigi julgeoleku küsimustega) ja riigi toimingutega kriminaalõiguse valdkonnas.

41 Selle sätte esimeses taandes näitena toodud tegevused kujutavad endast igal juhul toiminguid, mis on iseloomulikud riigile või riigi ametiasutustele, ega ole omased eraõiguslike isikute tegevusvaldkondadele. Nende eesmärk on määratleda nimetatud sättes ette nähtud erandi ulatus nii, et seda erandit kohaldatakse üksnes toimingute suhtes, mis on selles sättes sõnaselgelt mainitud või mida võib paigutada samasse kategooriasse (*ejusdem generis*) (vt 6. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-101/01: Lindqvist, EKL 2003, lk I-12971, punktid 43 ja 44).

42 Niisugused isikuandmete töötlemise toimingud, nagu on nimetatud esimese küsimuse punktides c ja d, puudutavad aga eraõiguslike äriühingute tegevust. See tegevus ei toimu kuidagi ametiasutuste loodud raamistikus, mille eesmärk on tagada riigi julgeolek. Järelikult ei saa niisugust tegevust samastada direktiivi artikli 3 lõikes 2 nimetatud tegevusega (vt selle kohta 30. mai 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-317/04 ja C-318/04: parlament *vs.* nõukogu, EKL 2006, lk I-4721, punkt 58).

43 Teise juhu osas, mis on ette nähtud selle sätte teises taandes, mainib direktiivi seda erandit käsitlev põhjendus 12 füüsilise isiku poolt üksnes isiklikel või kodustel eesmärkidel tehtava andmete töötlemise näitena kirjavahetust ja aadresside loetelu.

44 Sellest tuleneb, et seda teist erandit tuleb tõlgendada nii, et see puudutab vaid toiminguid, mida tehakse isikute era- või perekonnaelu raames (vt eespool viidatud kohtuotsus Lindqvist, punkt 47). Ilmselgelt ei ole sellise juhtumiga tegemist Markkinapörssi ja Satamedia tegevuse puhul, mille eesmärk on teha kogutud andmed teatavaks kindlaksmääramata arvule isikutele.

45 Sellest tulenevalt tuleb järeldada, et sellised isikuandmete töötlemise toimingud, nagu on nimetatud esimese küsimuse punktides c ja d, ei kuulu direktiivi artikli 3 lõikes 2 nimetatud juhtumite hulka.

46 Pealegi tuleb mainida, et direktiiv ei näe oma kohaldamisala osas ette ühtegi täiendavat piirangut.

47 Sellega seoses märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 125, et direktiivi artikkel 13 lubab erandite tegemist vaid teatavatest direktiivi sätetest, mille hulka artikkel 3 ei kuulu.

48 Lõpuks tuleb märkida, et kui direktiivi kohaldamisel tehtaks üldine erand avaldatud teabe osas, kaotaks direktiiv suuresti oma mõtte. Nimelt piisaks, et liikmesriigid andmed avaldaksid, selleks et need direktiivis ette nähtud kaitse alt välja jäetaks.

49 Järelikult tuleb neljandale küsimusele vastata, et niisugused isikuandmete töötlemise toimingud, nagu on nimetatud esimese küsimuse punktides c ja d ning mis puudutavad ametiasutuste isikuandmete kataloge, mis hõlmavad üksnes massiteabevahendites avaldatud materjale kui selliseid, kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse.

Teine küsimus

50 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib teises küsimuses sisuliselt seda, kas direktiivi artiklit 9 tuleb tõlgendada nii, et esimese küsimuse punktides a–d mainitud toiminguid, mis puudutavad andmeid, mis liikmesriigi õigusnormide kohaselt on pärit avalikest dokumentidest, tuleb lugeda isikuandmete töötlemiseks üksnes ajakirjanduse jaoks.

Kohus täpsustab, et ta soovib saada selgitusi selle kohta, kas küsimuse hindamisel on tähtsust sellel, et toimingu peamine eesmärk on nimetatud andmete avaldamine.

51 Kõigepealt tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb direktiivi sätteid tõlgendada direktiiviga taotletud eesmärgist ja sellega kehtestatud süsteemist lähtuvalt (vt selle kohta 11. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-265/07: Caffaro, EKL 2007, lk I-7085, punkt 14).

52 Selles osas ei ole vaidlust selles, et direktiivi artiklist 1 nähtub, et direktiivi eesmärk on, et liikmesriigid kaitseksid isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi ning eelkõige nende õigust eraelu puutumatusele, võimaldades samas isikuandmete vaba liikumist.

53 Seda eesmärki ei saa siiski saavutada arvestamata asjaolu, et nimetatud põhiõigusi tuleb teataval määral ühitada põhiõiguste hulka kuuluva sõnavabadusega.

54 Niisugust põhiõiguste ühitamist on silmas peetud direktiivi artiklis 9. Nagu nähtub eelkõige direktiivi põhjendusest 37, on direktiivi artikli 9 eesmärk ühitada kaks põhiõigust, s.o ühelt poolt eraelu puutumatuse kaitse ja teiselt poolt sõnavabadus. See ülesanne on liikmesriikide kohustus.

55 Selleks et ühitada need kaks „põhiõigust" direktiivi tähenduses, peavad liikmesriigid sätestama teatavad erandid või piirangud andmekaitse suhtes ja seega selle direktiivi II, IV ja VI peatükis ette nähtud eraelu puutumatuse põhiõiguse suhtes. Need erandid peavad olema tehtud üksnes ajakirjanduse jaoks või kunstilise või kirjandusliku eneseväljenduse huvides, mis on hõlmatud põhiõiguste hulka kuuluva sõnavabadusega, kui see on vajalik selleks, et ühitada eraelu puutumatuse õigus ja sõnavabadust reguleerivad eeskirjad.

56 Selleks et võtta arvesse sõnavabaduse tähtsust igas demokraatlikus ühiskonnas, tuleb esiteks sellega seonduvaid mõisteid, sealhulgas ajakirjanduse mõistet, tõlgendada laialt. Teiseks, selleks et saavutada tasakaal kahe põhiõiguse vahel, eeldab põhiõiguste hulka kuuluva eraelu puutumatuse kaitse, et direktiivi eespool nimetatud peatükkides ette nähtud andmekaitse erandite ja piirangute puhul tuleb piirduda rangelt vajalikuga.

57 Selles kontekstis tuleb arvesse võtta järgmisi asjaolusid.

58 Esiteks, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 65 täheldas ja nagu nähtub direktiivi ettevalmistavatest materjalidest, ei kohaldata direktiivi artiklis 9 ette nähtud erandeid ja kõrvalekaldeid mitte ainult meediaettevõtjate suhtes, vaid ka kõikide ajakirjandusega tegelevate isikute suhtes.

59 Teiseks, asjaolu, et avalike andmete avaldamine on seotud kasumi saamise eesmärgiga, ei välista *a priori*, et seda võib lugeda toiminguks „üksnes ajakirjanduse jaoks". Nimelt,

nagu märgivad Markkinapörssi ja Satamedia oma kirjalikes märkustes ja kohtujurist oma ettepaneku punktis 82, on iga ettevõtja eesmärk oma tegevusest kasu saada. Teatav äriline edu võib olla isegi professionaalse ajakirjanduse olemasolu *sine qua non* tingimus.

60 Kolmandaks tuleb arvesse võtta sidevahendite ja teabelevivahendite arengut ja mitmekesistumist. Nagu märkis eelkõige Rootsi valitsus, ei ole kandja, mille abil töödeldud andmed edastatakse – paber või raadiolained kui klassikaline kandja või internet kui elektrooniline kandja –, määrav selleks, et hinnata, kas tegemist on toiminguga „üksnes ajakirjanduse jaoks".

61 Kõigest eeltoodust tuleneb, et niisuguseid toiminguid nagu põhikohtuasjas vaatluse all, mis puudutavad andmeid, mis siseriiklike õigusnormide kohaselt on pärit avalikest dokumentidest, võib kvalifitseerida „ajakirjanduslikuks tegevuseks", kui selle eesmärk on teabe, arvamuste ja mõtete avalikustamine, olenemata edastamise vahendist. See ei puuduta üksnes meediaettevõtteid ning sellega võib seonduda kasu saamise eesmärk.

62 Järelikult tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi artiklit 9 tuleb tõlgendada nii, et esimese küsimuse punktides a–d mainitud toiminguid, mis puudutavad andmeid, mis siseriiklike õigusnormide kohaselt on pärit avalikest dokumentidest, tuleb lugeda isikuandmete töötlemiseks „üksnes ajakirjanduse jaoks" selle sätte tähenduses, kui nende toimingute ainus eesmärk on teabe, arvamuste ja mõtete avalikustamine, mille hindamine on liikmesriigi kohtu ülesanne.

Kolmas küsimus

63 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib kolmandas küsimuses sisuliselt seda, kas direktiivi artiklit 17 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus ajakirjanduse jaoks kogutud andmete avaldamine ja edasiandmine äritegevuse eesmärgil.

64 Arvestades teisele küsimusele antud vastust, ei ole sellele küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

65 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta) artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et toiminguid, mille puhul andmed füüsiliste isikute palgatulu, kapitalitulu, samuti vara kohta:**

   – **kogutakse maksuasutuste avalikest dokumentidest ja neid töödeldakse avaldamise eesmärgil,**

   – **avaldatakse trükistes tähestiku järjekorras tulugruppide lõikes laiaulatuslike piirkondlike loeteludena,**

   – **antakse CD-ROM-il edasi kasutamiseks äritegevuse eesmärgil,**

   – **töödeldakse tekstisõnumiteenuse osutamise käigus nii, et mobiiltelefoni kasutajad võivad isiku nime ja elukoha teatamisel ja konkreetsele numbrile tekstisõnumi saatmisel saada tekstisõnumiga vastuse selle isiku palga- ja kapitalitulu, samuti vara kohta,**

tuleb lugeda „isikuandmete töötlemiseks” selle sätte tähenduses.

2. Direktiivi 95/46 artiklit 9 tuleb tõlgendada nii, et esimese küsimuse punktides a–d nimetatud toiminguid, mis puudutavad andmeid, mis siseriiklike õigusnormide kohaselt on pärit avalikest dokumentidest, tuleb lugeda isikuandmete töötlemiseks „üksnes ajakirjanduse jaoks” selle sätte tähenduses, kui nende toimingute ainus eesmärk on teabe, arvamuste ja mõtete avalikustamine, mille hindamine on liikmesriigi kohtu ülesanne.

3. Niisugused isikuandmete töötlemise toimingud, nagu on nimetatud esimese küsimuse punktides c ja d ning mis puudutavad ametiasutuste isikuandmete katalooge, mis hõlmavad üksnes massiteabevahendites avaldatud materjale kui selliseid, kuuluvad direktiivi 95/46 kohaldamisalasse.

Allkirjad